JÁN NOSKO
PRIMÁTOR MESTA BANSKÁ BYSTRICA

Banská Bystrica, 12. január 2023
Pr. V–3574/2023

Zámer vyhlásenia zón Národného parku Veľká Fatra a zmeny jeho hraníc a zmeny hraníc ochranného pásma a návrh Programu starostlivosti o Národný park Veľká Fatra a jeho ochranné pásmo na roky 2023 - 2052– zásadné pripomienky

Mesto Banská Bystrica ako vlastník lesných pozemkov obdržalo dňa **9.1.2023** list od Okresného úradu v sídle kraja Žilina, odboru starostlivosti o životné prostredie č. OU-ZA-OSZP1/2022/057415-001/Drn zo dňa 08.12.2022 (oznámenie zámeru bolo na úradnej tabuli, resp. webovom sídle okresného úradu v sídle kraja zverejnené dňa 08.12.2022, pričom za deň doručenia sa považuje 15. deň vyvesenia), ktorého predmetom je oznámenie zámeru vyhlásenia zón Národného parku Veľká Fatra a jeho ochranného pásma na roky 2023 – 2052 podľa § 50 ods. 1 a 2 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon OPaK").

V rámci zámeru príslušný orgán štátnej správy oznámil:

a) zámer vyhlásiť zóny Národného parku Veľká Fatra, zmeny jeho hraníc a zmeny hraníc jeho ochranného pásma podľa Projektu ochrany Národného parku Veľká Fatra a jeho ochranného pásma (ďalej „PO"), a

b) návrh Programu starostlivosti o Národný park Veľká Fatra a jeho ochranné pásmo na roky 2023 – 2052 (ďalej „PS"),

Mesto Banská Bystrica ako vlastník pozemkov dotknutých zamýšľanou ochranou, podávajú v zmysle § 50 ods. 4 zákona OPaK v lehote 30 dní od doručenia predmetného oznámenia zámeru verejnou vyhláškou zásadné pripomienky:

Zásadná pripomienka č. 1:

V dokumente schválenom vládou SR „Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030" (dostupné na: https://minzp.sk/iep/strategicke-materialy/envirostrategia-2030.html) je uvedené:

Kapitola 2.3 Zjednodušiť systém a dodržiavať bezzásahovosť v najvyššom stupni ochrany.

Prehodnotí sa systém chránených území a jednotlivých stupňov ochrany na celom území Slovenska. Slovenská republika má v porovnaní s EÚ vysoký podiel chránených území na celkovej rozlohe štátu. *Tieto územia však v minulosti neboli budované v súlade s medzinárodnými štandardmi. Často vznikali bez dostatočnej spolupráce s vlastníkmi a užívateľmi daných pozemkov. Ochrana a starostlivosť o tieto územia v mnohých prípadoch nie je dostatočná.* ***Do roku 2030 bude s cieľom účinnej ochrany prírody celá sústava chránených území prehodnotená za účasti všetkých zainteresovaných subjektov a na základe najlepšej praxe, kritérií IUCN a lokálnych potrieb. V prípade národných parkov sa prehodnotenie zabezpečí najneskôr do roku 2024.*** *Zohľadní sa úplnosť a reprezentatívnosť ekosystémov, zachovanie druhov medzinárodného a národného významu a ohrozených druhov a biotopov. MŽP SR posúdi efektivitu starostlivosti o chránené územia podľa rámca vypracovaného Svetovou komisiou IUCN pre chránené územia.* ***Dosiahne sa optimalizácia systému chránených území.***

K prehodnoteniu systému, za účasti všetkých zainteresovaných subjektov a na základe najlepšej praxe, kritérií IUCN a lokálnych potrieb, do dnešného dňa nedošlo. Tento krok je logicky potrebné vykonať pred samotnou zonáciou. **Žiadame o jeho prehodnotenie tak, ako je to navrhované v citovanom dokumente schváleným vládou SR.**

<u>Zásadná pripomienka č. 2:</u>

Žiadame zastúpenie v Rade národného parku NP Veľká Fatra.

Podľa § 65b ods. 4 zákona OPaK mala byť Ministerstvom životného prostredia zriadená Rada národného parku do 3 mesiacov odo dňa zriadenia správy národného parku. Rada národného parku má zastávať funkciu iniciačného, poradného, odborného a konzultačného orgánu správy národného parku. Vzhľadom na uvedené a na výmeru územia Mestských lesov Banská Bystrica s.r.o v rámci Národného parku Veľká Fatra považujeme zastúpenie správcu Mestských lesov Banská Bystrica s.r.o. v Rade NP Veľká Fatra za oprávnený nárok.

<u>Zásadná pripomienka č. 3:</u>

V navrhovaných územiach v zóne „A" žiadame zachovať *„právo poľovníctva"* v doterajšom režime.

Program starostlivosti o NP Veľká Fatra (strana 54) umožňuje v zóne A *„za špecifických okolností aj individuálny lov kopytníkov."* Požiadavka zachovať „právo poľovníctva" je aj v súlade s Programom starostlivosti o NP Veľká Fatra, ktorý na strane 45 uvádza premnoženú raticovú zver ako najsilnejší biotický škodlivý činiteľ. Taktiež pokladáme za

dôležité zvážiť lov inej zveri ako kopytníkov (napr. predátorov chráneného hlucháňa). Z tohto dôvodu požadujeme zapracovanie pripomienky do legislatívy tak, aby bola trvalo zachovaná.

Podľa § 50 ods. 7 zákona OPaK *„chránené územia alebo ich zóny so štvrtým stupňom ochrany a piatym stupňom ochrany na pozemkoch v neštátnom vlastníctve sa môžu vyhlásiť len so súhlasom vlastníka pozemku."* Bez zapracovania Zásadnej pripomienky č. 3 do dokumentov vlastník pozemkov Mesto Banská Bystrica nebude súhlasiť s rozšírením stupňa ochrany.

Zásadná pripomienka č. 4:

Navrhujeme prehodnotiť dôvod ochrany, nakoľko podľa nášho názoru zanikol (počty hlucháňa v Krásne). Prehodnotenie je taktiež dôležité v súvislosti s plánovaným prechodom zóny B do zóny A.

Nesúhlasíme s ponechávaním mŕtveho smrekového dreva z dôvodu šírenia podkôrneho hmyzu. (Program starostlivosti o NP Veľká Fatra, strana 55). V prípade vykonávania drážkovania a odkôrňovania podľa návrhu nie je presne určené kto bude opatrenie vykonávať a na koho náklady.

Nesúhlasíme s úplným ponechávaním bez zásahu porasty, ktoré predstavujú hniezdny biotop dravcov, sov, ďatľovcov, kurovitých vtákov a bociana čierneho **vrátane náhodnej ťažby** (Program starostlivosti o NP Veľká Fatra, strana 55). – pokladáme minimálne spracovanie náhodnej ťažby smreka za dôležité opatrenie ochrany lesa.

Zásadná pripomienka č. 5:

Nesúhlasíme s časovým obmedzením prác v porastoch nad 50 rokov od 1. augusta do 28. februára v zóne „C" (Program starostlivosti o NP Veľká Fatra, strana 56: *„v porastoch s vekom nad 50 rokov úmyselnú a vykonávanie náhodnej ťažby vykonať v mimohniezdnom období, t.j od **1. augusta do 28. februára** bežného kalendárneho roka"*). Taktiež upozorňujeme na nesúlad s dátumami na strane 56 a v tabuľke na strane 70 (na strane 70 je uvedené *„Časové obmedzenie vykonávania úmyselnej a náhodnej ťažby – zásah vykonať v mimohniedznom období, **od 15. júla do 28. februára** bežného kalendárneho roka."*)

Navrhujeme ponechať doterajší režim, t. j. vykonávanie uvedených činnosti bez časového obmedzenia.

Zásadná pripomienka č. 6:

Nesúhlasíme s ponechávaním bez zásahu porasty, ktoré predstavujú hniezdny biotop dravcov, sov, ďatľovcov, kurovitých vtákov a bociana čierneho, vrátane náhodnej ťažby (Program starostlivosti o NP Veľká Fatra, strana 56).

V dokumente nie je metodicky uvedené, akým spôsobom by sa opatrenie realizovalo, ani nie je uvedený spôsob náhrad finančných strát, ktoré by vznikli z dôvodu takéhoto obmedzenia.

Zásadná pripomienka č. 7:

Žiadame uviesť spôsob a metodiku, ako vyhotoviteľ Projektu ochrany NP Veľká Fatra vypočítal údaje výšky ujmy podľa parciel, JPRL a užívateľov (kapitola 4.1. *„Identifikácia pozemkov, na ktorých dochádza k obmedzeniu bežného obhospodarovania a navrhovaná forma náhrad"*

V prípade nesúladu s platnou legislatívou žiadame kapitolu opraviť. Finančná náhrada sa vypočítava podľa znaleckého posudku v zmysle nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 7/2014 Z. z. o podrobnostiach o obsahu žiadosti o vyplatenie finančnej náhrady, spôsobe výpočtu finančnej náhrady, ako je správne uvedené v kapitole 4.2 (strana 110).

Zásadná pripomienka č. 8:

Žiadame opraviť nezrovnalosti medzi mapovými podkladmi, ktoré sú súčasťou dokumentov (a ktoré sme vo vyššom rozlíšení obdržali od Správy NP Veľká Fatra) a údajoch v tabuľkách, kapitola 4.1. PO *„Identifikácia pozemkov, na ktorých dochádza k obmedzeniu bežného obhospodarovania a navrhovaná forma náhrad"*, ako sú napríklad:

- duplicitne uvedený porast 360 (rozdiel aj vo výmerách),
- v mapových podkladoch chýbajú niektoré porasty vyznačené ako zóna A, pričom v tabuľke sú uvedené (napr. porast 490, 351, 420a, 420b)
- niektoré porasty v tabuľke chýbajú a v mapových podkladoch sú vyznačené ako zóna A (napr. porast 189, 77)

Vzhľadom na uvedené chyby v tabuľkách je otázne, či sú správne aj ostatné údaje a sumárne údaje o výmere jednotlivých navrhovaných zónach. Kvôli rozsahu dokumentov, krátkosti času na pripomienkovanie a nevhodnému termínu predloženia prekrývajúcemu sa s vianočnými sviatkami, nie je reálne zo strany vlastníka a správcu pozemkov prekontrolovať všetky údaje.

Zásadná pripomienka č. 9:

V území navrhovanom do zonácie sa nachádza kultúrna pamiatka „Vodný žľab Rakytovo" Nakoľko sa podľa nového návrhu zonácie vodný žľab a okolie prekrýva so zónami „A" a „C", **žiadame po odbornej diskusii so správcom pozemkov do dokumentov zapracovať**, aby mohol správca pozemkov bez obmedzení vykonávať údržbu, opravy vodného žľabu, spracovávať kalamitné drevo poškodzujúce a ohrozujúce vodný žľab, ako aj jeho užívanie v súvislosti s plavením dreva, organizovaním odborných exkurzií, vzdelávacích aktivít a plavením na ukážku pre širokú verejnosť.

Pripomienka č. 10:

Žiadame odbornú diskusiu o Návštevnom poriadku Národného parku Veľká Fatra (Vyhláška Krajského úradu životného prostredia v Žiline č. 8/2005 z 22. júna 2005 o Návštevnom poriadku Národného parku Veľká Fatra a jeho ochranného pásma):

„Na území národného parku

1. *lesná cesta Horný Harmanec – hotel Kráľova studňa (Zalámaná dolina)*
2. *lesná cesta v Bystrickej doline po Panskú kolibu;*

účelové komunikácie podľa bodu 1 a 2 sú vyhradené pre motorové vozidlá, ktorými je zabezpečovaná prevádzka rekreačných zariadení a pre ubytovaných hostí."

V súvislosti s prístupom na Horský hotel Kráľova studňa je potrebné navrhnúť opatrenia na dodržiavanie týchto platných opatrení, alebo návštevný poriadok v tomto bode zmeniť.

Pripomienka č. 11:

Nesúhlasíme s viacerými tvrdeniami v predložených dokumentoch, napríklad:

- Program starostlivosti o NP Veľká Fatra, strana 45 – *„drevokazné huby sú v NP Veľká Fatra ako biotické faktory zanedbateľné"* – nesúhlasíme s tvrdením z dôvodu rýchleho šírenia hubových ochorení na jaseňoch.
- Program starostlivosti o NP Veľká Fatra, strana 45 – 46 – nesúhlasíme s tvrdeniami o *„nevhodnom hospodárení v lese"*.
- Program starostlivosti o NP Veľká Fatra, strana 46 – nesúhlasíme s tvrdeniami o vysokej plánovanej a skutočnej ťažbe, nesúhlasíme s tvrdeniami o metodike stanovenia ťažbového etátu.
- Program starostlivosti o NP Veľká Fatra, strana 48 – *„Najvýraznejším (antropickým) faktorom negatívne ovplyvňujúcim väčšinu lesných druhov v projektovom území je nadmerná ťažba dreva, následné vytváranie holín (hoci len dočasných, dôležitá je však ich celková plocha v danom čase),* ***strata cenných lesných biotopov vplyvom***

spracovávania kalamít spôsobených podkôrnym hmyzom (najmä lykožrútom smrekovým) alebo vetrom..." – zásadne nesúhlasíme s tvrdeniami.

- Program starostlivosti o NP Veľká Fatra, strana 48 – nesúhlasíme s tvrdeniami o nedostatku mŕtveho dreva, odkazujeme na správu: https://foresteurope.org/wp-content/uploads/2016/08/SoEF_2020.pdf, ktorá tvrdí opak
- Program starostlivosti o NP Veľká Fatra, strana 49 – *„U medveďa hnedého v prípade predkladania neprirodzených zdrojov potravy stúpa riziko návyku na nevhodné zdroje potravy, ako aj snaha o ich cielené vyhľadávanie v blízkosti človeka a následná synantropizácia.*" – nesúhlasíme s tvrdeniami, problémy s medveďom hnedým považujeme za dôsledok premnoženia a nesprávneho manažmentu.
- Program starostlivosti o NP Veľká Fatra, strana 49 – *„Znečistenie vody je v podmienkach NP Veľká Fatra najmä následok ťažby*" – nesúhlasíme s tvrdením.

Navrhujeme prejednať a upraviť sporné tvrdenia v dokumentoch po odbornej diskusii so správcom lesných pozemkov.

Pripomienka č. 12:

Mesto Banská Bystrica, ako významný vlastník pozemkov nebol v procese zámeru priamo oslovený listom okresného úradu (viď. list OU-ZA-OSZP1/2022/057415-001/Drn). Správca lesných pozemkov Mestské lesy Banská Bystrica s.r.o obdržali oznámenie zámeru len na vedomie. Neboli nám doručené prílohy, nehovoriac o podkladoch v elektronickej podobe (GIS). Oznámenie bolo Mestu Banská Bystrica, ako vlastníkovi doručené až 9.1.2023 na vyžiadanie.

Záver:

Vzhľadom na rozsah závažných pripomienok k predloženým dokumentom, ako aj k poukázaným chybám v dokumentoch, Mesto Banská Bystrica ako vlastník lesných pozemkov žiada:

- **stiahnuť z procesu vyhlasovania** zámer vyhlásiť zóny Národného parku Veľká Fatra, zmeny jeho hraníc a zmeny hraníc jeho ochranného pásma podľa Projektu ochrany Národného parku Veľká Fatra a jeho ochranného pásma a **stiahnuť** návrh Programu starostlivosti o Národný park Veľká Fatra a jeho ochranné pásmo na roky 2023 – 2052,
- vrátiť dokumentáciu navrhovateľovi na prepracovanie na základe odborných, legislatívnych kritérií a na základe diskusie s vlastníkom a správcom pozemkov, opätovne ju predložiť po prepracovaní.

JÁN NOSKO
PRIMÁTOR MESTA BANSKÁ BYSTRICA

Predkladané dokumenty by mali platiť 30 rokov, ich dosah však bude toto časové obdobie ďaleko presahovať. Z tohto dôvodu, zo strany vlastníka a správcu lesných pozemkov, nie je prípustné, aby sa materiály prijímali pod časovým stresom a boli tak schválené s nedostatkami. Vlastník a správca lesných pozemkov sú plne otvorení ďalšej odbornej diskusii k zonácii Národného parku Veľká Fatra. Ochrana prírody je náš spoločný záujem.

Upozorňujeme, že podľa § 50 ods. 7 zákona OPaK *„chránené územia alebo ich zóny so štvrtým stupňom ochrany a piatym stupňom ochrany na pozemkoch v neštátnom vlastníctve* ***sa môžu vyhlásiť len so súhlasom vlastníka pozemku***." Bez ďalšej odbornej diskusii a zapracovania zásadných pripomienok do dokumentov vlastník pozemkov Mesto Banská Bystrica a správca pozemkov Mestské lesy Banská Bystrica nebudú s rozšírením súhlasiť.

S úctou

Na vedomie:

1. Ministerstvo životného prostredia SR, Sekcia ochrany prírody, biodiverzity a krajiny, Nám. Ľ. Štúra 1, Bratislava
2. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Sekcia lesného hospodárstva, Dobrovičova 22, Bratislava
3. Správa Národného parku Veľká Fatra so sídlom v Martine, P. O. Hviezdoslava 73/38 Martin

Okresný úrad Žilina
Odbor starostlivosti o životné prostredie
Oddelenie ochrany prírody a vybraných
zložiek životného prostredia kraja
Vysokoškolákov 8556/33B
Žilina